NN 101/2018 (16.11.2018.), Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske broj: U-III-4793/2017 od 11. listopada 2018.

USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

1986

Ustavni sud Republike Hrvatske, u Drugom vijeću za odlučivanje o ustavnim tužbama, u sastavu sutkinja Ingrid Antičević Marinović, predsjednica Vijeća, te suci Mato Arlović, Snježana Bagić, Davorin Mlakar, Rajko Mlinarić i Miroslav Šumanović, članovi Vijeća, u postupku koji je ustavnom tužbom pokrenulo društvo Addiko Bank d.d. Zagreb, koje zastupa Hrvoje Matić, odvjetnik u Zagrebu, na sjednici održanoj 11. listopada 2018. jednoglasno je donio

ODLUKU

I. Ustavna tužba se odbija.

II. Ova odluka objavit će se u »Narodnim novinama«.

Obrazloženje

I. POSTUPAK PRED USTAVNIM SUDOM

1. Ustavnu tužbu podnijelo je društvo Addiko Bank d.d. Zagreb (u daljnjem tekstu: podnositelj), koje u postupku pred Ustavnim sudom zastupa Hrvoje Matić, odvjetnik u Zagrebu.

Ustavna tužba podnesena je povodom presude Visokog prekršajnog suda Republike Hrvatske broj: FPž-491/17 od 30. lipnja 2017. (u daljnjem tekstu: osporena presuda) kojom su, kao neosnovane, odbijene žalbe podnositelja, kao prvookrivljenika u prekršajnom postupku, i odgovorne osobe podnositelja, te je potvrđena presuda Prekršajnog suda u Zagrebu broj: 7. PpG-1673/15 od 27. travnja 2017. (u daljnjem tekstu: prvostupanjska presuda).

Točkom II. izreke osporene presude okrivljenicima je naloženo plaćanje troškova prekršajnog postupka.

1.1. Prvostupanjskom presudom okrivljenici su proglašeni krivima i kažnjeni novčanom kaznom zbog prekršaja iz članka 26. stavka 1. alineje 28. i stavka 2. Zakona o potrošačkom kreditiranju (»Narodne novine« broj 75/09., 112/12. i 143/13.; u daljnjem tekstu: ZoPKred:75/09-143/13).

2. Podnositelj u ustavnoj tužbi tvrdi da su mu osporenom presudom povrijeđena ustavna prava zajamčena člancima 14. stavkom 2., 26., 29. stavkom 1. i 31. stavkom 1. Ustava Republike Hrvatske (»Narodne novine« broj 56/90., 135/97., 113/00., 28/01., 76/10. i 5/14.) te članak 3. Ustava.

II. ČINJENICE I OKOLNOSTI PREDMETA

3. Prekršajni postupak pokrenut je 23. travnja 2015. optužnim prijedlogom oštećenika, kasnije izmijenjenim, protiv prvo i drugookrivljenika zato što nisu, sukladno članku 11.a stavku 5. ZoPKred-a:75/09-143/13 za postojeći ugovor o kreditu u kojem nisu definirani parametri i njihove uzročno-posljedične veze, od 1. siječnja do 1. travnja 2014. ugovorili s ovlaštenim tužiteljem parametre (jednu od varijabli: EURIBOR, LIBOR, NRS, prinos na Trezorske zapise Ministarstva financija ili prosječnu kamatnu stopu na depozite građana u odnosnoj valuti) te fiksni dio kamatne stope i razdoblja promjene kamatnih stopa.

3.1. Nakon provedenog dokaznog postupka prvostupanjski sud je okrivljenike proglasio krivima te ih kaznio novčanom kaznom.

Mjerodavni dio obrazloženja prvostupanjske presude glasi:

»Za konkretan prekršaj, ovaj sud je imao u vidu da je dana 1. siječnja 2014. godine stupio na snagu Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju (NN 143/13) koji je odredbom članka 10. izmijenio raniju odredbu članka 26. Zakona o potrošačkom kreditiranju (NN 75/09 i 112/12) dodavši podstavak 28. kojim je propisano da će se kazniti vjerovnik ako protivno odredbama članka 11.a. stavka 5. Zakona za postojeće ugovore o kreditu u kojima nisu definirani parametri i njihove uzročno-posljedične veze ne ugovori s dužnikom parametar (...) te fiksni dio kamatne stope i razdoblja promjene kamatnih stopa. (...)

Međutim, da bi sud mogao primijeniti citiranu prekršajnu odredbu, bilo je nužno prethodno utvrditi činjenicu propisanu prijelaznim i završnim odredbama Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju (NN 143/13) i to odredbom članka 13. stavka 2. (...)

Dakle, ovaj sud je za pravilnu primjenu materijalnog prava u konkretnom slučaju u predmetnom postupku utvrđivao da li su do dana stupanja na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju (NN 143/13), dakle do dana 1. siječnja 2014. godine, za postojeći Ugovor o kreditu (...) definirani parametri i njihove uzročno-posljedične veze.

Naime, Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju (..Narodne novine' broj: 112/12) zakonodavac je već uveo dodatne obveze za vjerovnike koji su sa potrošačima sklopili ugovore o kreditima u kojima su ugovorene promjenjive kamatne stope, na način da su vjerovnici u tom slučaju bili dužni definirati parametre i njihove uzročno-posljedične veze (...) a za propuštanje takove obveze je odredbom čl. 26. st. 1. podst. 26. i st. 2. bilo propisano kažnjavanje vjerovnika pravne osobe i odgovorne osobe u pravnoj osobi, sve do dana 01. siječnja 2017. (2014. – op. Ustavnog suda) godine, kada je stupio na snagu Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju (NN 143/13.).

(...)

Relevantne za ovaj predmet su priložene obavijesti od 07. kolovoza 2013. godine i od 11. veljače 2014. godine.

(...)

Ovdje valja obrazložiti, vezano za vrijeme počinjenja predmetnog prekršaja, da je odredbom članka 15. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju (..Narodne novine' broj: 143/13) propisano da Zakon stupa na snagu 1. siječnja 2014. godine, pa kako se dan stupanja na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju (..Narodne novine' broj: 143/13). konkretno 1. siječnja 2014. godine, podudara s danom kada su vjerovnici dužni uskladiti s dužnicima kamatnu stopu, određivanjem parametara i fiksne marže, čak što više taj dan propisan je i retroaktivno (..do 1. siječnja 2014. godine').

(...)

(...) VPS RH je Ustavnom sudu ... podnio zahtjev za ocjenu suglasnosti spornih odredbi Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju (..Narodne novine' broj: 143/13) (...)

(...)

Slijedom cit. Odluke Ustavnog suda, u ovom predmetu je podnositelj izmijenio optužni prijedlog glede vremena počinjenja prekršaja, a kako djelo činjenično opisano u izreci presude ne može biti počinjeno do 1. siječnja 2014. godine, pa je tako u izmijenjenom optužnom prijedlogu naveo da je vrijeme počinjenja prekršaja d dana 01. travnja 2014. godine, pa niti do dana podnošenja optužnog prijedloga. Optužni prijedlog je podnesen dana 23. travnja 2015., a izmjena dana 14. rujna 2016. godine.

(...)

Dakle, ovaj sud je prihvaćajući stav Visokog prekršajnog suda RH iz presude broj FPž-18/16 donesenoj na sjednici vijeća održanoj dana 15. srpnja 2016. (...) u konkretnom slučaju utvrđivao činjenicu da li su okrivljenici i kada dostavili obavijesti oštećeniku ... u kojoj je sadržajno bilo obuhvaćeno sve što je bilo propisano, na način na koji je bilo propisano odredbom članka 11 a Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju (..Narodne novine' broj:112/12).

(...)

Uvidom u naprijed navedene obavijesti, ovaj sud je utvrdio da iste nisu sastavljene u skladu s odredbom čl.11.a Zakona o potrošačkom kreditiranju (NN 112/12), a oštećenik je potvrdio da je upravo takve obavijesti zaprimio, kao i to da ga Banka nije pozivala na sklapanje Aneksa ugovora o kreditu u smislu primjena novih kamatnih stopa, sve do sklapanja Aneksa ugovora o kreditu-konverzije sklopljene 18.1.2016. godine.

(...)

Obzirom da okrivljenici nisu dostavili takvu obavijest sa svim propisanim podacima oštećeniku prema Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju ('Narodne novine' broj: 112/12) ... u konkretnom slučaju radi se o kreditu koji je sklopljen prije stupanja na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju ('Narodne novine' broj: 143/13) u kojem nisu definirani parametri i njihove uzročno-posljedične veze.

(...)

Sužen je činjenični opis prekršajnog djela na način da prvookrivljena pravna osoba u svojstvu vjerovnika i drugookrivljena odgovorna osoba nisu ispunili opisanu i propisanu obvezu do 01. travnja 2014. godine, izostavljajući dio iz izmjene optužnog prijedloga 'pa niti do dana podnošenja optužnog prijedloga'. (...)

Ovdje valja ponovno napomenuti, da je tek izmjenama cit. Zakona (NN 143/13), koji je stupio na snagu 01. siječnja 2014. godine, u čl. 26. st. 1. podst. 28. propisana nova obveza i izraz 'ako ne ugovori s dužnikom', a do tada je bila propisana drugačija obveza i izraz 'ako vjerovnik s dužnikom ne definira parametre..' (...)

(...) nedvojbeno je utvrđeno da su okrivljenici s ... korisnikom kredita sklopili ugovor o kreditu dana 7.7.2005. godine u kojem je ugovorena promjenjiva kamatna stopa koja se mijenja odlukom okrivljenika, a da pritom nisu ugovoreni egzaktni podaci na temelju kojih se kamata mijenja (...) nedvojbeno je utvrđeno da prvookrivljena pravna osoba kao vjerovnik i drugookrivljena odgovorna osoba u pravnoj osobi do 01. travnja 2014. godine nisu sklopili aneks ugovora o kreditu sa svjedokom kao korisnikom kredita za postojeći ugovor o kreditu u kojem nisu definirani parametri i njihove uzročno-posljedične veze, nisu ugovorili parametar i to jednu od sljedećih varijabli (...) te fiksni dio kamatne stope i razdoblja promjene kamatnih stopa.«

3.2. Protiv prvostupanjske presude okrivljenici su izjavili žalbe, koje su osporenom presudom odbijene kao neosnovane.

Mjerodavni dio obrazloženja osporene presude glasi: